

KKO:N RATKAISUT KOMMENTEIN

I
2019

Toimittanut Pekka Timonen

ALMA TALENT
Helsinki 2019

KKO:n ratkaisuja on seurattu
numerosta 2019:1 (antopäivä 9.1.2019)
numeroon 2019:61 (antopäivä 25.6.2019) saakka.

Julkaisija ja kustantaja
Alma Talent Oy

Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus

ISBN 978-952-14-3867-7
ISSN 1456-3312

Taiton suunnittelu
Maria Mitrunen

BALTO print, Liettua 2019

Ryhdyimme vuoden 1998 alussa julkaisemaan KKO:n ratkaisut kommentein -teosta, jossa eri oikeudenalojen asiantuntijat kattavasti kommentoivat kaikki KKO:n antamat ratkaisut. Lähtökohtana oli tarjota suomalaiselle lakimieskunnalle käyttökelpoinen työväline, jonka avulla oikeuskehityksen seuraaminen ja uusimpienkin ratkaisujen hyödyntäminen olisi entistä helpompaa. Teoksen ensimmäinen nide ilmestyi vuoden 1998 syyskuussa. Nyt käsillä oleva teos sisältää vuoden 2019 ensimmäisen puolikkaan kaikki ratkaisut.

KKO:n ratkaisut kommentein -teos on yli kahdenkymmenen ilmestymisvuotensa aikana vakiinnuttanut asemansa luotettavana oikeustapauskommentaarina. Sarjan teosten myötä kaikki annetut ratkaisut tulevat kommentoituiksi tuoreeltaan.

Kustantajana kiitämme teoksen vastaavaa toimittajaa, dosentti *Pekka Timosta*, sekä muita kirjoittajakuntaan kuuluvia eri oikeudenalojen asiantuntijoita heidän merkittävästä panoksestaan.

Lopuksi toivomme saavamme lukijoilta teoksen rakennetta ja sisältöä koskevaa palautetta ja kehittämis ehdotuksia, jotta julkaisu palvelisi käyttäjäkunnan tarpeita mahdollisimman hyvin.

Helsingissä 23.9.2019

ALMA TALENT

Lukijalle

Korkeimman oikeuden ratkaisut kommentein -julkaisu sisältää korkeimman oikeuden julkaistut ratkaisut (ns. vuosikirjaratkaisut). Julkaisu sisältää kunkin tapauksen osalta koko ratkaisuselosteen. Keskeinen osa ovat kuitenkin jokaiseen ratkaisuun laaditut kommentit. Niistä ilmenevät ratkaisun sisältö ja perustelut sekä kirjoittajan arvio ratkaisun merkityksestä ja prejudikaattiarvosta. Kommentteihin on lisäksi liitetty tapausten hyödyntämisen kannalta tärkeää oheisaineistoa: tiedot aiemmasta samaan ongelmaan liittyvästä oikeuskäytännöstä, viittauksia oikeuskirjallisuuteen ja esitöihin sekä merkintä tapauksen sijoittamisesta lakikirjaan.

Korkeimman oikeuden ratkaisut kommentein ilmestyy sekä kahtena painettuna niteenä (tammi-kesäkuussa sekä heinä-joulukuussa annetut KKO:n ratkaisut) että kustantajan digitaalisessa Fokus-palvelussa. Digitaalisessa palvelussa ovat saatavilla myös aiempien painettujen teosten sisältämät kommentit vuodesta 1998 alkaen. Tämä vuosikirjan nide sisältää ratkaisut 2019:1–61.

Korkeimmalla oikeudella ja sen ennakkopäätöksillä on hyvin merkittävä rooli Suomen oikeuselämässä. Kuitenkin ennakkopäätöksistä käyty keskustelu on usein ollut vähäistä, eikä niiden merkitystä oikeusjärjestelmän kehittäjänä ja muotoajana ole aina ollut helppo mieltää. Tämän kommentaarin tavoitteena on korjata tätä asiantilaa. Kun kaikki ratkaisut kommentoidaan, lukija voi helposti muodostaa käsityksen sekä KKO:n ratkaisutoiminnasta yleisesti että kunkin ratkaisun merkityksestä erikseen.

Kommentit on laadittu käytännön lakimiesten tarpeita silmällä pitäen. Erityistä huomiota

on kiinnitetty siihen, että kommentin avulla sekä saa nopeasti käsityksen ratkaisusta ja sen merkityksestä että löytää tiedot sellaisesta lisäinformaatiosta, jota asiaan syventymiseksi tarvitaan. Kommentit on siksi laadittu vakio-muotoon. Jokaisen ratkaisun osalta teos sisältää seuraavat elementit:

1. Ratkaisun numero ja otsikkoteksti

Ratkaisun numeron ja KKO:n laatiman otsikon yhteyteen on liitetty kommentin kirjoittajan tai vuosikirjan toimittajan laatima asiaotsikko, josta ilmenee, mistä ratkaisussa on keskeisesti ollut kysymys. Ratkaisujen ruotsinkieliset otsikot on sijoitettu luettelona teoksen loppuun.

2. Tieto siitä, miten ratkaisu on sijoitettu lakikirjaan

Tämä sisältää säädöksen signumin lakikirjassa sekä säädöksen nimen tai lyhenteen ja tapauksen tarkan sijoituskohdan. Yleensä lakikirjaan on otettu tapauksen otsikko tai osa siitä; toisinaan kuitenkin vain viittaus tapausnumeroon. Lakikirjaviittaukset antavat lukijalle tietoa ratkaisuun liittyvistä lainkohdista KKO:n omien lakiviittausten ohella. Signumin avulla lainkohta löytyy helposti lakikirjasta.

3. Asiasanoitus

Asiasanoitus sisältää sekä KKO:n oman asiasanoituksen että kommentin laatijan tapaukseen liittämät asiasanat. KKO:n omat asiasanat on kursivoitu, jotta virallinen ja toimitettu aineisto erottuvat toisistaan.

4. Varsinainen kommentti,

jossa on kolme pääotsikkoa:

► *Mistä tapauksessa on kysymys?*

Tähän sisältyy lyhyt kuvaus ratkaisun faktoista ja keskeisestä ongelmasta. Siinä sekä täsmennetään, minkälaista tilannetta ratkaisu koskee, että tarvittaessa todetaan ratkaisun lopputulos.

► *Mihin ratkaisu perustuu?*

Tähän sisältyy analyysi ratkaisuperusteluista eli siitä, minkälaiseen argumentaatioon KKO on ratkaisunsa perustanut.

► *Mitä ratkaisusta seuraa?*

Tässä arvioidaan, minkälaisia vaikutuksia ratkaisulla on ja minkälaiseksi sen prejudisiaalinen merkitys muodostuu. Samalla tarkastellaan ratkaisun vaikutuksia oikeudellisen järjestelmän sisällä sekä nostetaan esiin siitä mahdollisesti aiheutuvia ongelmia. Lisäksi kommentit sisältävät viittauksia kirjallisuuteen, esitöihin ja oikeuskäytäntöön sekä arviointeja siitä, miten ratkaisu vastaa tai ei vastaa sitä tapaa, jolla ratkaistua ongelmaa on aiemmin hahmotettu.

5. Aiempi oikeuskäytäntö

Viittaukset sisältävät sekä KKO:n omat tapausviittaukset että kommentin laatijan lisäämiä tapausviittauksia. KKO:n omat tapausviittaukset on kursivoitu, jotta virallinen ja toimitettu aineisto erottuvat toisistaan.

6. Oikeuskirjallisuus ja esityöt

Viittaukset kohdistuvat uusimpaan ja keskeisimpään ratkaistua kysymystä koskevaan, pää-

osin kotimaiseen kirjallisuuteen ja tarvittaessa lainvalmisteluaineistoon.

7. Tapauksen koko ratkaisuseloste

Teksti on sama kuin Finlexissä.

Kommenttien kirjoitusvastuu on jaettu oikeudenaloittain siten, että teoksella on kahdeksan osastovastaavaa. Tämänhetkiset osastovastaavat ovat professori *Antti Kolehmainen* (perhe- ja jäämistöoikeus), professori emeritus *Risto Koulu* (prosessi- ja insolvenssioikeus), apulaisprofessori *Jari Murto* (työoikeus), professori *Tapio Määttä* (ympäristöoikeus), yliopistonlehtori *Jaana Norio* (yleissiviilioikeus), professori *Matti Tolvanen* (rikosoikeus) ja professori emeritus *Jarmo Tuomisto* (esine- ja vakuusoikeus). Yritystoimintaa koskevan sääntelyn alaan kuuluvien ratkaisujen kommentoinnista vastaa julkaisun toimittaja *Pekka Timonen*. Eri alojen kommenttien kirjoittajina on osastovastaavien lisäksi ollut useita muita tutkijoita ja muita oman alansa asiantuntijoita. Kiitän lämpimästi kaikkia kirjoittajia hyvin sujuneesta yhteistyöstä ja korkeatasoisesta työstä. Saman kiitoksen ansaitsee teoksen kustannustoimittaja, *OTK Juha Nurro*, joka on osallistunut paitsi tekniseen myös sisällölliseen toimitustyöhön.

Tämä kommentaari on laadittu käytännön lakimiehen työkaluksi. Teoksesta on saatu käyttäjiltä arvokasta palautetta, joka on myös otettu huomioon kommentaarin toteutuksessa. Jotta julkaisu täyttäisi tehtävänsä mahdollisimman hyvin, sitä tietenkin pyritään jatkuvasti kehittämään ja parantamaan. Palaute ja parannusehdotukset ovat siksi erittäin tervetulleita.

Helsingissä 23 päivänä syyskuuta 2019

Pekka Timonen

Kirjoittajat

Frände, Dan, rikos- ja prosessioikeuden ruots. professori, Helsingin yliopisto

Hyttinen, Tatu, rikos- ja prosessioikeuden yliopistonlehtori, Turun yliopisto

Häkkänen, Martti, yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto

Kallio, Heikki, yliopistonlehtori, rikos- ja prosessioikeus, Itä-Suomen yliopisto

Kolehmainen, Antti, perhe- ja jäämistöoikeuden professori, Itä-Suomen yliopisto

Korpisaari, Päivi, viestintäoikeuden professori, Helsingin yliopisto

Koulu, Riikka, apulaisprofessori, Helsingin yliopisto

Koulu, Risto, prosessioikeuden professori emeritus, tutkimusjohtaja

Koulu, Sanna, tutkijatohtori, Lapin yliopisto (CAPS-hanke)

Launiala, Mika, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto

Lindfors, Heidi, prosessi- ja insolvenssioikeuden yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto

Liukkunen, Ulla, työoikeuden ja kansainvälisen yksityisoikeuden professori, Helsingin yliopisto

Luoto, Lauri, rikos- ja prosessioikeuden yliopisto-opettaja, Turun yliopisto

Malin, Kimmo, yliopisto-opettaja, Itä-Suomen yliopisto

Matikkala, Jussi, rikosoikeuden dosentti, Helsingin yliopisto

Melander, Sakari, rikosoikeuden professori, Helsingin yliopisto

Murto, Jari, työ- ja sosiaali oikeuden apulaisprofessori, Helsingin yliopisto

Määttä, Tapio, ympäristöoikeuden professori, Itä-Suomen yliopisto

Norio, Jaana, kauppaoikeuden yliopistonlehtori, Helsingin yliopisto

Norros, Olli, vakuutus- ja vahingonkorvaus-oikeuden apulaisprofessori, Helsingin yliopisto

Oesch, Rainer, kauppaoikeuden professori emeritus

Silvenmoinen, Elisa, rikos- ja prosessioikeuden yliopisto-opettaja, Itä-Suomen yliopisto

Suvantola, Leila, yliopistotutkija, Itä-Suomen yliopisto

Timonen, Pekka, kauppaoikeuden dosentti, Helsingin yliopisto

Tolvanen, Matti, rikos- ja prosessioikeuden professori, Itä-Suomen yliopisto

Tuomisto, Jarmo, siviilioikeuden professori emeritus

Turunen, Santtu, pääsihteeri, Keskuskaupakamarin välimieslautakunta (FAI)

Vaitoja, Jari, tutkija, Helsingin yliopisto

Viitanen, Marko, oikeustieteen tohtori

Viljanen, Pekka, rikos- ja prosessioikeuden professori emeritus

Vuorenpää, Mikko, prosessioikeuden professori, Lapin yliopisto

Sisällys

Lukijalle	7
Kirjoittajat.....	9
Sisällys.....	10
Lyhenteitä	13
KKO 2019:1	Yleisen tuomioistuimen toimivalta 15
KKO 2019:2	Näytön arviointi huumausaineen maahantuonnissa..... 20
KKO 2019:3	Saatavan riitautuksen määräaika konkurssissa 28
KKO 2019:4	Rikosuhrimaksu ja jälkikonkurrensi 34
KKO 2019:5	Muutoksenhaku myöhään ilmoitetun tyytymättömyyden hyväksymiseen 39
KKO 2019:6	Uusi tuomio aiemman tuomion purkamisen edellytyksenä 46
KKO 2019:7	Edition edellytykset ja liikesalaisuuksien suoja 52
KKO 2019:8	Kuluttajasopimuksen kohtuuttomuus 64
KKO 2019:9	Avustuspetoksella aiheutettu vahinko 75
KKO 2019:10	Todistelun turvaamisen käyttöala ja edellytykset 88
KKO 2019:11	Valvontalautakunnan harkintavalta..... 98
KKO 2019:12	EU-kansalaisuus rikoksesta tuomitun luovuttamisen esteenä..... 108
KKO 2019:13	Pysyväisoikeuden irtisanominen 114
KKO 2019:14	Jatkokäsittelyluvan myöntäminen..... 124
KKO 2019:15	Ennakkopäätösvalituksen käyttöala 131
KKO 2019:16	Ennakkotarkastusvelvollisuus ja myyjän antama virheellinen tieto..... 137
KKO 2019:17	Asianomistajatodistajan vaitiolo-oikeuden murtaminen 147
KKO 2019:18	Lupalakimiehen luvan peruuttaminen ilmeisen sopimattomuuden perusteella..... 154
KKO 2019:19	Maksuohjelman kesto ja vähimmäiskertymän laskeminen yksityishenkilön velkajärjestelyssä..... 172
KKO 2019:20	Vähimmäiskertymän laskeminen muutettaessa maksuohjelmaa yksityishenkilön velkajärjestelyssä..... 178
KKO 2019:21	Rangaistuksen koventamisperusteen soveltaminen 184

KKO 2019:22	Hätävarjelu ja tapon yritys.....	191
KKO 2019:23	Paikanetsinnän saattaminen tuomioistuimen tutkittavaksi	207
KKO 2019:24	Rasitteen perustamisen edellytykset ja rasitteesta maksettava korvaus...	212
KKO 2019:25	Suorituspaikan forum kuljetussopimuksessa	219
KKO 2019:26	Vankilaolot ja rikoksentekijän luovuttaminen	228
KKO 2019:27	Testamentin peruuttaminen	236
KKO 2019:28	Työntekijän koulutuskustannusten korvaamista koskeva sopimus	246
KKO 2019:29	Rangaistuksen mittaaminen törkeässä kuolemantuottamuksessa.....	256
KKO 2019:30	Verosaatavan vanhentuminen yksityishenkilön velkajärjestelyssä.....	263
KKO 2019:31	Virkamiehen väkivaltainen vastustaminen	269
KKO 2019:32	Vaaraedellytyksen arviointi saamisturvaamisessa	277
KKO 2019:33	Nimiperiaatteen merkitys kavallusrikoksessa	284
KKO 2019:34	Turvaamistoimen edellytykset ja peruuttaminen	291
KKO 2019:35	Ammattiyhdistystoimintaan perustuva syrjintä	302
KKO 2019:36	Ylimääräisen tiedon hyödyntämiskielto	311
KKO 2019:37	Huoltajan suostumus lapsen viemiseen pois maasta.....	321
KKO 2019:38	Huoneiston ottaminen yhtiön hallintaan	331
KKO 2019:39	Asianomistajan oikeus vaatia verkkoviestin hävittämistä	343
KKO 2019:40	Blankorangaistussääntö ja lievemmän lain periaate.....	351
KKO 2019:41	Terveysriskit kiinteistön kaupan purkuperusteena	359
KKO 2019:42	Oikeudenkäyntikulujen korvausvastuu valituksen peruutuksessa.....	365
KKO 2019:43	Astman syy-yhteys työpaikan kosteusvaurioihin	376
KKO 2019:44	Lounassetelin käyttö maksuvälinepetoksena	384
KKO 2019:45	Määräaikaiset työsopimukset vuokratyössä	392
KKO 2019:46	Omaisuuksien arvo varkausrikoksen kvalifointiperusteena	401
KKO 2019:47	Vakavan yleisen vaaran aiheuttaminen murhan kvalifointiperusteena..	406
KKO 2019:48	Hätävarjelun liioitteluna tehty pahoinpitely ja kärsimyskorvaus.....	412
KKO 2019:49	Yhtenäinen käyttöyksikkö haitankorvauksen määrittämisessä	416
KKO 2019:50	Jatkokäsittelylupa ja lapsen osallisuus	423
KKO 2019:51	Toisen maalla olevat rakennukset tontinosan lunastuksessa	433
KKO 2019:52	Rangaistuksen mittaaminen ja menettämisseuraamus ympäristön turmele- misestä	441

KKO 2019:53	Sivutoimi-ilmoituksen laiminlyönti virkarikoksena	461
KKO 2019:54	Törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö ja asianomistajan kertomuksen syntyvän merkitys näytön arvioinnissa.....	471
KKO 2019:55	Raiskaus unitilassa	484
KKO 2019:56	Prekluusio ja uusi todistelu hovioikeudessa	495
KKO 2019:57	Yhteisvastuullisen vahingonkorvausvelan vanhentuminen ja vahingon suuruus	502
KKO 2019:58	Yhteisvastuullisen vahingonkorvausvelan vanhentuminen ja vahingon suuruus	515
KKO 2019:59	Kanteen peruuttaminen ja vastuu oikeudenkäyntikuluista.....	524
KKO 2019:60	Kohtuullistaminen takaisinsaannissa konkurssipesään.....	529
KKO 2019:61	Öljypäästömaksun määräämisen edellytykset talousvyöhykkeellä	535
Rättsfallsrubrikerna.....		547
Asiasanahakemisto		565
Oikeustapaushakemisto		573